

**CINQUANTA ANYS DE
CAVALCADES
DE REIS A SANT JUST DESVERN**

Mig segle generant il·lusions

ANTONI ANGUERA I MÚRRIA

Introducció

No hi ha cap nit de l'any que tingui la màgia de la nit de Reis. Encara avui, que gairebé tots els nens i nenes estan saturats de joguines, el ritual d'escriure la carta, donar-la a ses majestats, contemplar la Cavalcada, anar a dormir d'hora i esperar fins al matí per veure què ens han portat els Reis, excita, com molt poques coses, la il·lusió dels més menuts. I si això és així ara, imaginem-nos com devia ser fa cinquanta anys, uns temps difícils en què les prioritats eren omplir la panxa i tenir un sostre.

A Sant Just, el 1952 comencen a ocupar-se els nous pisos del carrer de la Creu. Arriben famílies de treballadors, noves al poble, la majoria de fora de Catalunya. Neix un barri nou, lluny del centre: tenia destinat el nom oficial de Poble Nou i es quedà amb «els Pisos».

Fou aquí als Pisos on de la vitalitat dels nouvinguts va sorgir la idea de celebrar una cavalcada la nit de Reis. Joan Lluch en fou l'impulsor; aquest és un nom important en la història de la Cavalcada. El paper jugat per la OJE durant molts anys és també un fet decisiu. Ramon Aguadé és des de fa més de quaranta anys el cap de la Comissió i, per tant, un altre punt de referència molt clar.

Però, si la Cavalcada de Reis ha estat un èxit durant cinquanta anys, això és el resultat del treball voluntari d'una multitud de persones per a assumir moltíssima feina: construcció de carrosses (fusters, pintors, electricistes), vestit i maquillatge de patges, soldats i reis, préstec i conducció de tractors i de cavalls, recollida de diners de veïns i industrials, venda de loteria de Nadal, compra i inflament de globus, sorteig de joguines, focs artificials, subministrament de caramels, preparació del recorregut, megafonia i amenització de la plaça de Verdaguer, recerca i captura dels reis...

En les properes pàgines intentarem esmentar el màxim nombre d'aquests protagonistes. Fem, però, un avançament: Emili Serret, Pedro Manchado i Arturo Almón foren també fundadors de la Cavalcada. Francesc Ruiz, Pastor Fosalta i Pilar Gaig hi col·laboraren des del principi com a membres del Frente de Juventudes. Mateu Badell, Marcel·lí Bofill, Joaquim Vila, Germà Collantes, Josep Climent, Enric Garriga, Josep Bullich, Carles

Segura, Vicenç Rodríguez, Lluís Segura, Vicenç Riera... han estat i són noms importants, sense menysprear la resta de col·laboradors. Sigui aquest senzill treball un homenatge i una mostra de gratitud a tots ells.

1. Precedents

Sembla que era un costum molt antic el fet que els nois i noies de molts pobles i ciutats anessin, la vigília dels Reis, a fer-se veure tot fent xivarri cap allà on creien que els Reis havien d'arribar a la població. No cal dir que els Reis no eren mai vistos, i potser l'objectiu tampoc no era aquest, sinó simplement donar-se a conèixer, que els Reis sabessin que existien i que esperaven els regals.

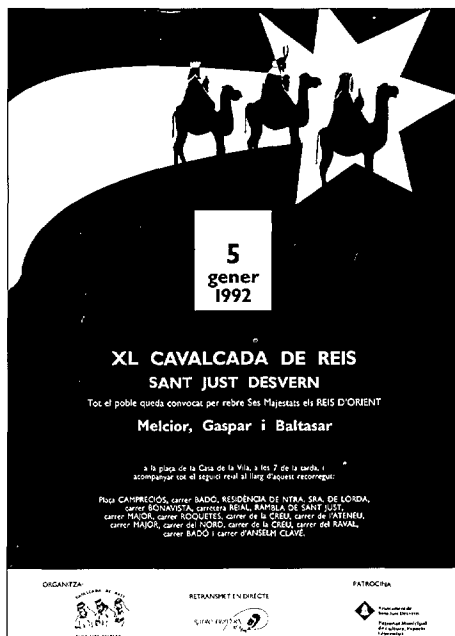
A Sant Just tenim constància que els anys vint això també es feia. Ens ho explica Antoni Malaret en una entrevista feta per Ràdio Desvern el 23 de desembre de 1999 i transcrita per l'Arxiu Històric: *Jo vivia al carrer Raval... quan jo vaig néixer, l'any 17... el carrer Bonavista no arribava a la Carretera i... acabava al carrer Badó. Ens reuníem amb aquesta senyora que tenia aquest tambor i anàvem cap als Casalots, que és anant cap a Esplugues, i amb unes canyes que portàvem, eh, anàvem a rebre els Reis d'Orient... I aleshores la nostra cançó era aquesta:*

(...)ELS REIS, ELS REIS
ELS REIS D'ORIENT
QUE PORTEN
CARGA PER LA GENT
NINES PER LES NOIES
I NINOTS PELS XICOTOTS (...)

Més o menys era aquesta cosa, la que cantàvem... I anàvem una colla de gent, amb la il·lusió que ens feia, quan teníem quatre o cinc anys, a fer aquesta... I això cada any, es feia cada any. I el tambor aquest era el que repicava aquesta anada cap als Casalots, el carrer Nord, cap allà.

El tambor a què fa referència, propietat d'aquesta senyora del carrer del Raval, algú diu que es podria tractar d'un vell tambor de la guerra del Francès. El fet d'anar a rebre els Reis al límit est del terme demostra intel·ligència, perquè és sabut que els Reis venien d'Orient. La tossuderia oficial actual de voler anomenar aquest sector del poble Barri Nord és incomprendible.

Aquest relat ve a ser la prehistòria de les Cavalcades que ara fa cinquanta anys que celebrem. Abans d'aquestes, però, també es recorden unes celebracions que durant un parell d'anys es realitzaren a la sala de l'Ateneu, i Ramon Aguadé ens explica haver-hi assistit. Es tractava d'unes escenificacions amb els tres Reis, la sala plena de nens i nenes i un repartiment de joguines. No hi havia, però, cap cavalcada.

2. Origen de la primera Cavalcada. Els fundadors

Els «pisos del Gazulla» del carrer de la Creu van començar a rebre llogaters l'any 1952. Són aquests nous veïns els que un cop instal·lats s'organitzen per celebrar diferents festes, com les revetlles de Sant Joan. Un nou barri, els Pisos, neix amb força i amb ganes de marcar una personalitat pròpia.

Quatre d'aquests veïns, Joan Lluch, Emili Serret, Pedro Manchado i Arturo Almón, llancen la idea de celebrar una Cavalcada de Reis. Joan Lluch, ebenista, potser recordava els pessebres públics que anys enrere construïen al taller del pare a la carretera de Collblanc i que tingueren molt renom.

Parlen amb l'alcalde, Josep M. Domènech, a qui demanen permís i ajut. Així entren a formar part de la Comissió els membres del Frente de Juventudes Francesc Ruiz, Pastor Fosalva i Pilar Gaig.

Programa de la Cavalcada de l'any 1992 (Arxiu Històric de Sant Just Desvern).

El paper de l'OJE era aleshores obligat, pel moment polític que es vivia i pel jovent que agrupava.

Tirar endavant el projecte de Cavalcada engresca des del primer moment i la primera edició se celebra el 5 de gener de l'any 1953. Per això la Cavalcada del cinquantenari serà la propera, la del gener del 2002.

Els anys següents el nombre de col·laboradors i membres de la Comissió s'incrementa i, encara que durant molts anys les reunions preparatòries continuaran realitzant-se en el local de l'OJE, la participació popular sobrepassa les parets de la Falange i les Cavalcades són obra de tot el poble de Sant Just i a tot el poble estan dedicades. L'expectació i

l'assistència de públic als carrers la nit de Reis ha estat sempre multitudinària, no superada per cap altra activitat.

*Pas de la
carrossa
del rei ros
l'any 1955,
pel carrer
de Bonavista.*

Per a la preparació de la tercera edició, la *Comisión Pro-Cabalgata de Reyes* redacta una carta que adreça a comerciants i veïns, en què diu:

*A la dreta,
Marcel·lí
Camats i
Aznárez i,
al seu
darrere
Baldiri
Domènech i
Miserachs.
(AHSJD.
Donació de
Marcel·lí
Camats
Aznárez).*

«Distinguido Sr.: Hace dos años, y por iniciativa del Frente de Juventudes, hizose en esta localidad la primera Cabalgata de Reyes, que llenó de alegría a los niños e hizo prever grandes esperanzas en repetir tan simpática fiesta, vista su aceptación. El año pasado repitiose la fiesta con el brillo que todos recordamos superándose en organización y buen gusto.

Este año con el fin de que perdure y vaya ganando vigor, se ha formado una comisión, que de ahora en adelante se hará cargo de la organización y puesta en marcha de la misma.

La comisión, previa autorización de las autoridades locales es la siguiente: Rvdo. Sr. Cura Párroco Mosen Pedro Montserrat, Delegado Local del Frente de Juventudes D. Francisco Ruiz, Sr. D. Carlos Segura, Sr. D. Pastor Fosalva, Sr. D. José Reinaldo,

Sr. D. Vicente Riera, Sr. D. Alfonso Jansá, Sr. D. Salvador Crespo, Srta. Pilar Gaig, Srta. Encarnación Fajardo, Srta. Teresa Ibañez, Srta. Teresa Fàbregas.

Al participar esta formación solo nos resta solicitar la máxima «colaboración» a la cabalgata en nuestra próxima visita, que tendremos el honor de hacer a usted, para que sea posible plasmar en la vida local de San Justo una realidad mas que la prestigie.»

Les peticions de col·laboració econòmica a veïns, comerciants i industrials es repetí molts anys amb una bona resposta. Encara avui la Comissió es dirigeix als industrials pel mateix motiu, una feina feixuga.

La motivació principal dels primers organitzadors fou il·lusionar els nens i nenes. La majoria eren molt joves o acabats de casar, amb criatures petites. Pilar Gaig, en una entrevista gravada per l'Arxiu Històric el desembre de 1995, recorda que feia pena veure com els nens havien d'anar a Barcelona a veure la Cavalcada i tornaven decebuts, ja que els Reis eren massa lluny de la canalla. La Cavalcada de Sant Just tenia la possibilitat de ser molt més accessible, els nens podrien veure els Reis, donar-los la carta i tocar-los. En les primeres edicions, fins i tot durant el recorregut s'havien lliurat joguines en algunes cases, però això s'hagué d'abandonar perquè es complicava massa.

Tothom treballava desinteressadament, fins i tot demanant algun dia de festa per a poder muntar les carrosses. Marcel·lí Bofill és potser el membre més veterà de la Comissió: hi començà a participar l'any 1954 i encara avui n'és un membre actiu. Ell ens recorda una anècdota quan un any passaven comptes amb el qui fou molt de temps tresorer de la Comissió, Joaquim Vila, i

Fotografia que data entre els anys 1957 i 1959. L'alcalde, Josep M. Domènech i Roig rep els Reis; a la seva dreta hi veiem Mn. Josep Martorell, rector de la parròquia (AHSJD. Donació de Pilar Gaig i Llavallol).

resulta que els números no quadraven, faltaven tres pessetes i, encara que tornessin a repassar totes les partides, el resultat era el mateix. L'estona passava, en Vila no acceptava aquest desfasament entre despeses i ingressos, i en Marcel·lí volia plegar...

«Ja les posaré jo, les tres pessetes, si cal!»,
va arribar a dir. Sembla

que finalment tot va coincidir i en Vila dormí tranquil.

També formaren part de la Comissió des de les primeres cavalcades Ramon Aguadé, que n'és el cap fins avui, Maria Andreu, Germà Collantes, Mateu Badell, Josep Bullich, Marcel·lí Camats, Montserrat Modolell, Llorenç Saura, Josep M. Campaña, Josep Climent, Enric Garriga, Francisco Nadal...

Amb una il·lusió i participació tan gran, les Cavalcades tenien l'èxit assegurat. La Cavalcada de Sant Just és de les més antigues de l'entorn, un cotxe amb altaveu s'encarregà durant uns anys de donar-la a conèixer pels pobles veïns, i és una evidència que entre el públic cada any hi ha forasters que vénen a veure els nostres Reis.

*Fotografia
de la
dècada del
1950 feta a
l'altar
major de
l'Església
Parroquial
(Arxiu
Històric de
Sant Just
Desvern.
Donació de
Pilar Gaig
i
Llavallol).*

3. Les carrosses

El disseny i construcció de les carrosses ha estat sempre, fins fa poc, un treball totalment artesà i voluntari, encara que amb la col·laboració de vertaders professionals, ebenistes, fusters, envernissadors, electricistes...

Tradicionalment hi ha hagut tres equips, cadascun d'ells responsable d'una carrossa. La del Rei blanc era la de Joan Lluch, ebenista, i Marcel·lí Bofill, envernissador. De la del Rei ros en tenia cura Josep Climent, fuster. I de la del Rei negre, Enric Garriga, també fuster. Altres persones completaven els equips, que han mantingut el

compromís durant molts anys, en molts casos els fills han rellevat els pares en la mateixa responsabilitat.

Fa dos anys s'encarregà la renovació total de la carrossa del Rei blanc a un equip de decoració. Per a la propera edició, la del

cinquantenari, hi ha la voluntat de fer noves les altres dues, amb un treball mixt entre professional i voluntari. El cost actual de confeccionar una carrossa està entre cinc-centes i vuit-centes mil pessetes.

Les plataformes de les primeres edicions eren de lloguer, s'anaven a buscar al matí i moltes vegades calia tornar-les el mateix dia a la nit, després del recorregut de la Cavalcada. L'esforç que això suposava era enorme. L'endemà, dia de Reis, més d'un estava mort de cansament. Les decoracions podien preparar-se en part a trossos, però tot el muntatge i desmuntatge s'havia de fer a corre-cuita.

S'han utilitzat plataformes del Poblenou. També durant uns anys es pujaven de Sant Ildefons de Cornellà («la Satélite»), quan aquest barri estava en construcció, uns carros que eren per al transport de materials d'obra. Posteriorment es llogaren a l'empresari taurí Balañà. Finalment, aquestes darreres plataformes es compraren, en diferents anys i amb l'ajut del Ajuntament, i són les que encara avui es fan servir.

Disposar de plataformes en propietat permet conservar bona part dels guarniments d'un any per l'altre i poder treballar en el muntatge durant els dies que calgui.

Els primers anys les carrosses eren arrossegades per cavalls, cavalls que deixaven els pagesos del poble. Un cavall per carrossa, encara que en arribar al carrer d'en Badó calia tenir un cavall de reserva per a poder superar la forta pujada. Amb la mecanització del camp i l'aparició dels tractors, aquests substitueixen els cavalls. Els

Francesc Ruiz i Pelegrín amb la seva filla Lourdes a coll, el 5 de gener de 1962. A la dreta, hi ha l'alcalde, Lluís Surroca i Pratdesava, i més endarrere Mn. Josep Martorell, rector de la parròquia (col·lecció família Ruiz-Riera).

tractors tenen més força i són més segurs, malgrat que es perdi una part de romanticisme.

La presència de llum en les carrosses és fonamental, la cavalcada es fa de nit i cal que enlluerni i atregui les mirades. Al principi es feien servir bateries de 12 volts, bateries que s'anaven a

buscar a FEMSA i es retornaven en finalitzar. Des de fa uns deu anys totes les carrosses disposen de generadors elèctrics de 220 volts que permeten més potència i l'ús de més tipus de làmpades. Els grups electrògens funcionen amb benzina, i a mig recorregut es fa una petita parada tècnica per a reposar-ne.

Construcció de les carrosses de l'any 1992 al magatzem de la brigada municipal d'obres, situat al carrer de Narcís Monturiol (Arxiu Comissió Cavalcada de Reis. Fotògraf Àngel Porcel).

De les tres carrosses clàssiques, del Rei blanc, del ros i el negre, s'ha passat els darrers anys a cinc. Primer s'hi afegí la carrossa de l'estrella, a proposta de l'Ajuntament, i darrerament la Unió de Botiguers s'encarrega de guarnir la carrossa que tanca la comitiva amb les joguines.

4. Els magatzems, lloc de treball i punt de sortida

Dèiem que tenir plataformes de propietat facilitava el treball de construcció de les carrosses, però obligava a disposar d'un espai per a guardar-les tot l'any. Durant uns anys es guardaren al magatzem de Josep Maria Domènech, al carrer de la Tudona, lloc que també s'utilitzava per a treballar.

Fa poc més de vint anys les carrosses passaren a guardar-se en un magatzem municipal construït al carrer de Narcís Monturiol, del polígon industrial. El magatzem estava al servei, gairebé exclusiu, de la Cavalcada de Reis, fins que es destinà a dipòsit de vehicles i tallers de la Brigada Municipal.

Amb la necessitat creixent d'espai per al treball de la Brigada, les carrosses es traslladaren fa uns quinze anys a una nau llogada al costat de l'antiga piscina Gran Sol. Tanmateix, quan calia preparar-les per a sortir en cavalcada es tornaven a portar al magatzem municipal.

Per últim, des de fa pocs anys les carrosses dormen en un altre local, també llogat per l'Ajuntament, al carrer de Juan Ramón Jiménez. Aquest darrer espai s'utilitza com a lloc de magatzem i també de treball; des d'aquí surten les carrosses totalment acabades a recollir els Reis i patges.

5. Els Reis: Melcior, Gaspar i Baltasar. Una sorpresa d'última hora

Fer de rei no té preu. No en té perquè no es pot comprar ni vendre. I tampoc no en té perquè l'experiència és inoblidable.

Poques persones han portat corona en més d'una ocasió llevat d'una. El Vicenç Riera fou durant molts anys el Rei blanc per excel·lència i l'encarregat de dirigir-se als nens i nenes des del balcó de l'Ajuntament amb un idioma molt peculiar.

La Comissió de la Cavalcada de Reis de Sant Just té una manera d'escollir els tres Reis força original. Ningú no sap qui farà de rei, i encara menys el mateix rei, fins dues o tres hores abans que comenci la Cavalcada. Sembla increïble, oi?

El dia 5 de gener, quan les carrosses estan pràcticament acabades, els membres de la Comissió van a dinar plegats. Entre mos i mos surten noms, es parla d'aquell i d'aquell altre com a possibles candidats reials. En acabar el dinar, tres o quatre persones són les

Sessió de maquillatge d'un rei, l'any 1996, realitzada per Conxita Torruella (Arxiu Comissió Cavalcada de Reis. Fotògraf Àngel Porcel).

encarregades de «segrestar» els qui s'ha decidit fer reis per un dia. Ningú més no sap res.

Amb qualsevol excusa es va a buscar la «víctima» o se li telefona, «que podries venir a ajudar-nos a resoldre un problema?, t'esperem a tal lloc...». Quan l'escollit és a mà se'l porta al lloc per a vestir-lo i maquillar-lo, i cap a la carrossa. Si no es troba la persona buscada, se'n va a buscar una altra. La sorpresa és gran, però tothom accepta de bon grat, malgrat que no li deixen ni avisar la família. Et pot tocar fer de Melcior, Gaspar o Baltasar. En el darrer cas, si portes barba o bigoti, per molta estima que li tinguis, la perdràs.

Han estat reis un grapat de persones de tot tipus; totes, però, veïns de Sant Just i, encara que majoritàriament han estat homes, en dues ocasions, en lloc de reis van haver-hi reines, sense que ningú ho descobrís. Costa molt conèixer qui s'amaga sota les corones i darrere les barbes, encara que sigui un amic.

6. El seguici: patges, soldats, cavallers, la banda...

En el programa de la Cavalcada de Reis del gener de 1966 podem llegir: *A las 7, previo disparo de morteretes, precedidos por la Banda de Tambores y Trompetas de la Delegación de Juventudes de Barcelona y escoltados por la Peña Motorista, Soldados y Cortejo, llegarán Sus Majestades a la plaza del Ayuntamiento, donde serán recibidos por la Corporación Municipal, Rvdo. Cura-Párroco, Acólito y escolania.*

El seguici reial ha anat canviant amb el temps, però manté una estructura molt similar. La banda hi ha estat present sempre obrint la Cavalcada, just al darrere de la Policia Municipal, encara que de les bandes del Frente de Juventudes s'ha passat a bandes despolititzades. Cal, però, cada any pactar una mica el repertori que toquen per a no ferir susceptibilitats. Un any, no fa gaire, les notes de *Viva España* van provocar un ensurt a més d'un.

La Peña Motorista va acompanyar la Cavalcada uns quants anys fins a la seva desaparició.

Els patges que acompanyen els reis al damunt de les carrosses es cobreixen amb les peticions que reben els membres de la Comissió. Normalment hi ha un excés de sol·licituds i cal, en molts casos, esperar l'any següent per a poder fer de patge.

El grup de soldats era molt nombrós anys enrere fins al punt de no poder admetre tots els nois i noies que es presentaven voluntaris per manca de vestits. Els primers llocs a cobrir-se eren els soldats dels reis Melcior i Gaspar, però també els de Baltasar, als quals calia embetumar la cara, eren coberts sense problemes. Tanmateix, amb el pas del temps disminuï la presència de tropa fins que fa uns tres anys, vista la poca participació, es va decidir suprimir la soldadesca.

En canvi, s'incorporà a la Cavalcada un grup de cavallers al davant de cada carrossa amb cavalls cedits per la masia de can Padrosa.

També forma part del seguici, en un treball sacrificat i poc vistós, un nombrós grup de membres de la Comissió que vetllen a l'entorn de cada carrossa perquè no hi hagi cap accident. Situats als costats i al darrere, recorren tot el trajecte a peu, atents a qualsevol incidència.

Tanca la comitiva una ambulància de la Creu Roja i es compta també amb la col·laboració de l'entitat DYA.

7. Maquilladores i vestuari

Vestir i maquillar reis i patges és una altra feina que no es valora pas prou. Tenir cura dels vestits i guardar-los durant tot l'any són tasques associades que realitzen les mateixes persones.

La proximitat dels Reis als nens s'ha mantingut al llarg del temps, com demostra aquesta fotografia de l'any 1997 (col·lecció Antoni Anguera i Múrria. Fotògraf Boria).

*Carrossa
de l'any
1997 del
rei
Baltasar a
la cruïlla
dels
carrers de
la Tudona i
de Miquel
Reverter
(col·lecció
Antoni
Anguera i
Múrria.
Fotògraf
Boria).*

En les primeres cavalcades no es disposava de vestits propis i calia llogar-los. Pilar Gaig recorda, en l'entrevista citada i realitzada per l'Arxiu Històric, com en Joan «el Recaramba» anava a Barcelona a buscar els vestits dels tres Reis més dos de patges per a cadascun d'ells, i com el mateix dia a la nit els tornava. S'havien fet servir els vestits dels reis dels magatzems de Can Jorba.

Actualment la Comissió de la Cavalcada té en propietat tots els vestits que es fan servir la nit de Reis. Fa uns vuit anys que es van estrenar vestits nous.

Per al maquillatge primer també es van contractar professionals. Ramon Aguadé recorda un senyor i les seves filles que venien de Barcelona per a aquesta feina, amb una despesa important per a la Cavalcada. Des de fa molts anys un grup de fèmines de la Comissió, Conxita, Ester, Mercè, Àngels, Olga, Núria, Dolors... fan aquest treball d'una manera desinteressada i amb una gran qualitat.

Durant un temps el lloc per a caracteritzar reis, patges i soldats fou la casa d'en Domènech del carrer de la Font; des d'allí, pel pati, es passava al magatzem del carrer de la Tudona, on esperaven les carrosses.

Els camerinos de l'Ateneu s'utilitzaren també molts anys. El trasllat dels Reis i el seu seguici fins al lloc d'inici de la Cavalcada es feia amb un microbús. Ara, des que s'inaugurà el nou Casal de Joves, s'utilitza aquest equipament per a l'*atrezzo*; aquest espai facilita el treball i fa innecessari l'ús del microbús, les carrosses esperen al davant i Reis i comitiva inicien aquí el recorregut.

8. Els complements

Els focs artificials es llancen des de can Ginestar, assenyalen el moment que les carrosses comencen el camí cap a la plaça de Verdaguer i l'Ajuntament, i un cop hi arriben s'encén

el petit castell de focs. De la compra dels coets se'n fa càrrec Carles Perramon, i Joan Botí fa d'artificier afeccionat, amb més d'un ensurt (un cop es va encendre un petard cap per avall!).

L'espera dels Reis a la plaça, davant del balcó de l'Ajuntament, s'amenitza amb música i amb el treball de Lluís Casals i Salvador Crespo, que van informant el públic del lloc on es troba la Cavalcada a cada moment i del temps que falta perquè arribin ses majestats.

Els globus omplen l'espai i donen color i alegria. Es regalen amb la compra dels números per al sorteig de joguines, dels quals s'ocupa Lluís Segura. Antoni Collantes és el responsable d'inflar els globus amb bombones d'heli. Aquesta feina es fa al pati de can Cardona, que la família cedeix per a l'ocasió, on s'instal·la una xarxa que evita la fuga dels globus.

9. El recorregut

El carrer de la Tudona, concretament el magatzem d'en Domènech, ja ho hem dit abans, ha estat el lloc de sortida de la Cavalcada durant molts anys, fins que darrerament s'utilitza el Casal de Joves. El recorregut des d'aquest punt ha sofert poques variacions.

L'arribada a la plaça de Verdaguer es fa passant pels carrers de Miquel Reverter i de la Verge dels Dolors. A la plaça, els Reis baixen de les carrosses i a peu passen entre la multitud de nens i nenes, que aprofita per a donar-los la carta. Pugen les escales i entren a l'església, amb el mossèn, per retre homenatge a la figura del nen Jesús.

Després de l'església, entren a l'Ajuntament i surten al balcó, on l'alcalde i els regidors els donen la benvinguda. Reben la clau màgica que els obrirà totes les portes del poble i el pa i la sal que alimentaran els camells. Per cert que a l'arxiu municipal hi ha una clau màgica idèntica a l'actual, donació de Pep Quintana, que es va deixar de fer servir perquè es va trencar una mica d'un cop.

Els Reis lliuren les joguines als guanyadors del sorteig dels globus i es dirigeixen als nens i nenes amb un missatge molt similar

any rere any. Després del Rei blanc Riera, que féu d'orador molt temps, ara cada any parla un rei diferent. Més o menys, diuen una cosa així:

*Ninos e ninas di Sant Justí
ja somi arribati
portamo molti regali
poqui carboni
anare tuto a dormire
fins l'ani que veni.*

Acabada la recepció oficial, Reis i patges tornen a les carrosses per a fer la resta del recorregut pel municipi. Després de pujar el carrer d'en Badó, entren a veure els avis de la residència Nostra Senyora de Lourdes, un altre moment emotiu. Continuen pels carrers de Bonavista, Major, de Roquetes, de la Creu, de l'Ateneu, Major, del Nord, de la Creu, del Raval, de Badó i d'Anselm Clavé. Fins fa pocs anys es baixava per Bonavista fins a la Carretera i s'entrava per la Rambla, aquest tram se suprimí per tenir poc públic i resultar un itinerari excessivament llarg.

Durant tot el recorregut els Reis i patges llancen caramels, prop de mil quilos. Això provoca que molts nois i noies segueixin tota la Cavalcada amb l'afany d'aconseguir-ne el major nombre possible.

Cal destacar els obsequis que alguns veïns fan als Reis i al seu sèquit, com algunes ampolles de cava. Al carrer del Raval, a can Biel, es mobilitzen oferint cafès, cigalons i xocolata desfeta a tota la comitiva, que en aquell moment de la nit s'agraeixen moltíssim.

10. Sopar de comiat

En finalitzar la Cavalcada i abans del dur treball que espera als tres Reis per a repartir les joguines, és necessari reposar i alimentar-se una mica.

Al menjador de l'escola Montserrat, José Antonio Aparicio i família preparen un sopar fred que és també tota una institució. La Comissió i col·laboradors, amb la presència de l'alcalde, el mossèn i els tres Reis Mags, celebren la feina feta i comenten les incidències.

És també el moment per a conèixer la identitat dels Reis i que aquests expliquin les emocions viscudes. Tothom coincideix a l'hora d'explicar l'experiència: *ha estat fantàstic, les cares dels nens i nenes, els seus crits perquè els veïessis, els nervis en donar-te les cartes, la multitud... és inoblidable.*

11. La col·laboració de l'Ajuntament

Encara que els treballs realitzats per la Comissió, com hem vist, són moltíssims, el suport econòmic i l'ajut de diferent personal municipal és indispensable per a portar a terme la Cavalcada. I ho és per la despesa que comporta mantenir el nivell de qualitat assolit.

La Comissió de la Cavalcada de Reis, igual que la resta d'entitats locals, és subvencionada amb una quantitat de diners en metàl·lic per l'Ajuntament per a poder realitzar les seves activitats. Aquests diners serveixen per a la compra de materials i el pagament de la banda de música, entre altres coses.

L'Ajuntament també col·labora amb la cessió dels magatzems, la preparació de la plaça i la publicitat de la Cavalcada. Des de sempre, les relacions entre la Comissió i l'Ajuntament han estat molt bones i de respecte mutu. Els excel·lents resultats i la gran expectació que desperta la Cavalcada cada any són els fruits d'un treball ben fet.

12. Tots els protagonistes

Segur que no hi seran tots, potser més d'un restarà involuntàriament oblidat. Per endavant, demano disculpes per la meua ignorància.

*Els Reis
rebut la
clau màgica
al balcó de
l'Ajuntament
l'any 2000.
A la dreta
s'hi pot
veure el
regidor de
Cultura,
Josep
Perpiñà, a
punt de
lliurar la
joguina
sortejada
(col·lecció
del Gabinet
de
l'Alcaldia.
Fotògraf
Tarrés).*

Tot seguit i per ordre alfabètic s'enumeren aquelles persones que en algun moment o altre han col·laborat en la realització de la Cavalcada de Reis.

Mercè Aguadé (maquillatge).
Ramon Aguadé (cap de la Comissió, conductor de tractor).
Ignasi Aizpurua (globus).
Francesc Alías (electricista).
Arturo Almón (fundador).
Maria Andreu (vestuari).
Antoni Anguera (tècnic municipal).
José Antonio Aparicio (preparació del sopar de la nit de Reis).
Mateu Badell (transports, carrossa del Rei blanc).
Olga Bartolomé (maquillatge).
Ester Boada (maquillatge).
Josep Bofill (garlandes de verd).
Marcel·lí Bofill (envernissador, carrossa del Rei blanc).
Manuel Borrajo (fuster municipal).
Joan Botí (tècnic municipal; focs artificials).
Daniel Brull (tresorer; loteria de Nadal).
Miquel Brull.
Josep Bullich (carrossa del Rei blanc).
Carles Búrria (encarregat dels soldats).
Marcel·lí Camats (protecció de les carrosses).
Josep M. Campaña (carrossa del Rei blanc).
Enric Canal (carrossa del Rei blanc).
Julio Candial (Creu Roja).
Manuel Caparrós.
Jordi Cardona (cessió del pati per a inflar globus).
Lluís Casals (animador).
Mercè Casas (maquillatge).
Ramon Casas (electricista).
Josep Climent (fill) (fuster; carrossa del Rei ros).
Josep Climent (pare) (fuster; carrossa del Rei ros).
Núria Climent (maquillatge).
Antoni Collantes (globus).
Dolors Collantes (vestits; carrossa de l'estrella; maquillatge).
Germà Collantes (vestits).
Salvador Crespo (animador).
José Cutillas (mecànic municipal).
Josep Maria Domènech (excalcalde; cessió del magatzem).

Júlia Duran (carrossa dels comerciants).
Francesc Escofet (ferrer municipal).
Teresa Fàbregas.
Encarnació Fajardo.
Jordi Farràs (carrossa dels comerciants, garlandes de verd).
Pastor Fosalta (carrossa del Rei blanc).
Pilar Gaig.
Diego García (electricista municipal).
Enric Garriga (fuster; carrossa del Rei negre).
Jaume Garriga (fuster; carrossa del Rei negre).
Lluís Gros (soldats).
José María Hernández (pintor municipal).
Teresa Ibáñez.
Alfons Jansà (tresorer).
Joan Lluch (fundador; ebenista; carrossa del Rei blanc).
Pedro Manchado (fundador).
Josefina Modolell (soldats).
Montserrat Modolell (soldats).
Angel Mora (carrossa del Rei blanc).
Francisco Nadal (electricista).
Josep Obiols (garlandes de verd).
Eduard Padrosa (conductor de tractor).
Francesc Padrosa (conductor de tractor municipal).
Pere Padrosa (fill) (conductor i cessió de tractor i cavalls).
Pere Padrosa (pare) (conductor de tractor).
Camilo Penela (conductor de tractor municipal).
Carles Perramon (focs artificials).
Àngel Porcel (fotògraf).
Albert Prats.
Alfons Prats.
Gaspar Puig (electricista).
José Reinaldo.
Miquel Reverter (conductor i cessió de tractor).
Vicenç Riera (Rei blanc en exclusiva molts anys).
Aitor Rigada (carrossa del Rei blanc).
Vicenç Rodríguez (carrossa del Rei blanc).
Francesc Ruiz (cap de la Comissió).
Tomàs Sanchís (transports amb autocar).
Robert Santacana (electricista).
Llorenç Saura (protecció de les carrosses).
Carles Segura.
Lluís Segura (exalcalde; sorteig de joguines).

*La carrossa
del Rei
Melcior,
l'any 2000,
a l'inici de
la pujada
del carrer
d'en Badó.*

Emili Serret (fundador; carrossa del Rei blanc).
Conxita Tarruella (maquillatge, vestits).
Joan Turull (conductor de tractor).
Florenci Urpí (garlandes de verd).
Àngels Valcázar (maquillatge).
Fernando Vidal (cessió de tractor).
Joaquim Vila (tresorer).

*A
l'esquerra,
Antoni Simó
i, a la dreta,
Vicenç
Rodríguez
(col·lecció
del Gabinet
de
l'Alcaldia.
Fotògraf
Tarrés).*

13. Funcionament de la Comissió

La Comissió de la Cavalcada de Reis comença a reunir-se cada any el mes d'octubre. En la primera trobada es fa un repàs i recordatori de tots els treballs a fer. A part de valorar l'edició anterior i proposar-hi algun canvi, la preparació de la Cavalcada és gairebé idèntica cada any i tothom sap el que ha de fer.

Si es planteja reformar la decoració d'alguna carrossa es parla de la manera de fer-ho i del cost econòmic previst.

Es fan un parell de reunions més fins a primers de desembre, que és quan també es participa en la trobada amb l'Ajuntament per a confirmar tots els aspectes i deixar-ho tot lligat.

Les reunions acaben amb un sopar (cadascú paga el seu), normalment a Can Tonet (abans els Nanos), on l'amic Antonio, malgrat ser del Real Madrid, ens tracta molt bé. Són estones molt agradables que reforcen el sentiment d'equip.

Molts dels components de la Comissió de la Cavalcada formen part també d'altres entitats del poble, com la Colla de Geganters, el Ball de Sant Antoni i la festa dels Tres Tombs.

Agraïments

La informació recollida en aquest treball ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Comissió de la Cavalcada de Reis. Cal destacar la paciència i el temps que m'han dedicat Ramon Aguadé i Marcel·lí Bofill.

Joan Lluch ha estat també sempre disposat a parlar dels primers anys i de la seva experiència.

Pere Brull em va fer arribar el capítol en què parlava de les Cavalcades en el seu llibre, abans que sortís publicat.

Jordi Amigó, com a responsable de l'Arxiu Històric Municipal, m'ha ajudat molt en el treball de recerca, facilitant-me tota la documentació de què disposava.

Bibliografia consultada

Fonts

Antoni MALARET, *Sant Just Desvern - Aproximació a quaranta anys de vida local (1939-1979)*.

Pere BRULL, *Barrejo la meva història amb Sant Just*.

Judit PUJADÓ, *Nit de Reis – Les cavalcades a Barcelona*.